Kolmapäev, 11. november 2020

P9_TA(2020)0298

ELi ja Hiina vaheline leping geograafiliste tähiste alase koostöö ja nende tähiste kaitse kohta (resolutsioon)

Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta muu kui seadusandlik resolutsioon nõukogu otsuse eelnõu kohta Euroopa Liidu ja Hiina Rahvavabariigi valitsuse vahelise geograafiliste tähiste alast koostööd ja nende tähiste kaitset käsitleva lepingu sõlmimise kohta (08359/2020 – C9-0298/2020 – 2020/0089M(NLE))

(2021/C 415/11)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (08359/2020),

— võttes arvesse Euroopa Liidu ja Hiina Rahvavabariigi valitsuse vahelise geograafiliste tähiste alast koostööd ja nende tähiste kaitset käsitleva lepingu eelnõu (08361/2020),

— võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 207 lõikele 3, artikli 207 lõike 4 esimesele lõigule koostoimes artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktiga v ning artikli 218 lõikega 7,

— võttes arvesse Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingut (TRIPS),

— võttes arvesse komisjoni 14. oktoobri 2015. aasta teatist „Kaubandus kõigile: vastutustundlikuma kaubandus- ja investeerimispoliitika poole“ (COM(2015)0497),

— võttes arvesse komisjoni 1. juuli 2014. aasta teatist „Kaubandus, majanduskasv ja intellektuaalomand – Intellektuaalomandi õiguste kaitse ja tagamise strateegia kolmandates riikides“ (COM(2014)0389),

— võttes arvesse komisjoni talituste töödokumenti intellektuaalomandi õiguste kaitse ja tagamise kohta kolmandates riikides (SWD(2019)0452),

— võttes arvesse 16. juulil 2018 toimunud ELi ja Hiina 20. tippkohtumisel ning 9. aprillil 2019 toimunud ELi ja Hiina 21. tippkohtumisel tehtud ühisavaldusi,

— võttes arvesse 12. märtsi 2019. aasta ühisteatist „ELi ja Hiina suhete strateegilised väljavaated“ (JOIN(2019)0005),

— võttes arvesse oma 9. juuni 2015. aasta resolutsiooni intellektuaalomandi õiguste kaitse ja tagamise strateegia kohta kolmandates riikides ([1]),

— võttes arvesse oma 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni ELi ja Hiina suhete seisu kohta ([2]),

— võttes arvesse oma 11. novembri 2020. aasta seadusandlikku resolutsiooni ([3]), mis käsitleb otsuse eelnõu,

— võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut (ELi leping), eriti selle V jaotist liidu välistegevuse kohta,

— võttes arvesse ELi toimimise lepingut, eriti selle artikleid 91, 100, 168 ja 207 koostoimes artikli 218 lõike 6 punkti a alapunktiga v ja artikli 218 lõikega 7,

([1]) ELT C 407, 4.11.2016, lk 18.
([2]) ELT C 433, 23.12.2019, lk 103.
([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0297.

Kolmapäev, 11. november 2020

— võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõiget 2,

— võttes arvesse kalanduskomisjoni arvamust,

— võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

— võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit (A9-0202/2020),

A. arvestades, et geograafiliste tähiste kaitse rahvusvahelisel tasandil on ELi kaubanduspoliitika põhielement;

B. arvestades, et EL on maailma suurim põllumajanduslike toiduainete eksportija ja saavutas 2019. aastal põllumajanduslike toiduainetega kauplemisel rekordilise 39 miljardi euro suuruse ülejäägi;

C. arvestades, et geograafilise tähisega toodete keskmine väärtus on kaks korda suurem kui ilma sellise kvaliteedimärgiseta toodete väärtus;

D. arvestades, et ELi põllumajanduslike toiduainete eksport Hiinasse on viimase kümne aasta jooksul tohutult kasvanud ja aastatel 2009–2019 on aastane kasvumäär olnud üle 20 %; arvestades, et see on muutnud ELi põllumajandusliku toidutööstuse 2009. aasta 1 miljardi euro suuruse kaubandusbilansi puudujäägi 2019. aastal enam kui 9 miljardi euro suuruseks ülejäägiks, tehes seeläbi Hiina ELi põllumajanduslike toiduainete ekspordi kolmandaks sihtkohaks pärast Ühendkuningriiki ja USAd; arvestades, et eeldatavasti kasvab Hiina põllumajanduslike toiduainete import järgmisel aastakümnel veelgi;

E. arvestades, et ELi geograafiliste tähistega kaitstud toodete, mis hõlmavad veine, põllumajanduslikke toiduaineid ja piiritusjooke, ülemaailmne müügiväärtus on 74,76 miljardit eurot [4], mis moodustab 6,8 % ELi põllumajandusliku toidutööstuse müügist ja 15,4 % ELi põllumajandusliku toidutööstuse ekspordist;

F. arvestades, et EL on ülemaailmselt tuntud oma oskusteabe ning väärtuslike ja kvaliteetsete põllumajanduslike toiduainete tootmise poolest;

G. arvestades, et kõiki imporditud põllumajanduslikke toiduaineid tuleb kontrollida ning need peavad vastama tervishoiu-, ohutus- ja loomade heaolu nõuetele, mida kohaldatakse ELi tootjate suhtes kogu põllumajandusliku toidutootmise tarneahelas, aidates seega suurendada nende väärtust ja kvaliteeti;

H. arvestades, et paljud ELi geograafilised tähised seisavad Hiinas silmitsi märkimisväärsete probleemidega, mis põhjustavad ELi tootjatele olulist majanduslikku kahju;

I. arvestades, et leping tugineb ELi-Hiina geograafiliste tähiste alase koostöö katseprojekti raames aastatel 2007–2012 saadud kogemustele;

J. arvestades, et eeldatavasti tekib tulevikus oluline osa ülemaailmsest majanduskasvust väljaspool Euroopat;

K. arvestades et põllumajanduslike toiduainete tootjad ja eksportijad peavad tegutsema keerulises rahvusvahelises kaubanduskeskkonnas;

L. arvestades, et see leping on oluline geograafiliste tähiste ülemaailmse tunnustamise seisukohast;

M. arvestades, et see leping on oluline esimene samm ja seda tuleks võimalikult kiiresti laiendada, et kaitsta paljusid ELi geograafilisi tähiseid, mis on endiselt välja jäetud;

N. arvestades, et selle lepingu sõlmimine näitab, et EL ja Hiina on võimelised sõlmima kahepoolseid lepinguid, kui ühiseid huve võetakse hästi arvesse;

---

[4] 2020. aasta aprillis avaldatud komisjoni uuring https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/IP_20_683

Kolmapäev, 11. november 2020

1. pooldab ELi ja Hiina Rahvavabariigi vahelise geograafiliste tähiste alase koostöö ja kaitse lepingu sõlmimist; pooldab Euroopa geograafiliste tähiste kaitset Hiina turul; on seisukohal, et lepingu tulemuslik rakendamine on mõlema poole jaoks oluline usalduse suurendamine ja oluline signaal, et Hiina on valmis ELiga koostööd tegema; loodab, et edusamme tehakse ka muudes õiglase kaubandusega seotud koostöövaldkondades;

2. rõhutab ELi strateegiliste suhete tähtsust Hiinaga ning kutsub ELi liikmesriike ja institutsioone üles pöörduma Hiina poole ühehäälselt ja kooskõlastatud viisil; rõhutab, et kaubandus ja investeeringud peaksid põhinema eeskirjadel ja väärtustel, mille keskmes peaks olema mitmepoolne kaubandussüsteem; kutsub Hiinat üles etendama aktiivsemat rolli WTOs ja muudes mitmepoolsetes algatustes ning täitma täielikult oma WTOga seotud kohustusi, viies saavutatud majandusjõu vastavusse oma arengutasemega; rõhutab, et inimõiguste austamine on ELiga kaubandus- ja investeerimissuhetes osalemise eeltingimus, ning nõuab tungivalt, et Hiina täidaks rahvusvahelisi kohustusi ja kohustuks austama inimõigusi, pidades eelkõige silmas käimasolevaid läbirääkimisi kahepoolse investeerimislepingu üle; on sügavalt mures teadete pärast uiguuride ekspluateerimise ja kinnipidamise kohta Hiina tehastes;

3. nõuab rahaliste karistuste rakendamist ettevõtjate suhtes, kes ei austa geograafilisi tähiseid ja kes tegelevad geograafilise tähisega toodete võltsimisega;

4. juhib tähelepanu sellele, et leping on positiivne signaal rahvusvahelisele üldsusele, sealhulgas mitmepoolsetele institutsioonidele; väljendab heameelt selle üle, et lepinguga kaitstud 100 Euroopa ja 100 Hiina geograafilise tähise loetelu kaitsetase on kõrge, minnes eelkõige toiduainete, aga ka veinide ja kangete alkohoolsete jookide puhul kaugemale WTO intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepinguga ette nähtud kaitse praegusest tasemest; võtab teadmiseks asjaolu, et nelja aasta jooksul pärast lepingu jõustumist on kavas kaitsta veel 175 ELi ja Hiina geograafilist tähist; märgib, et EL kaitseb rohkem kui 3 300 geograafilist tähist; kutsub komisjoni üles jätkama kiiresti selle lepingu laiendamist, et kaitsta lähiaastatel võimalikult paljusid kriteeriumidele vastavaid geograafilisi tähiseid, sealhulgas kalanduse ja vesiviljeluse geograafilisi tähiseid; kutsub lisaks komisjoni üles teavitama Euroopa Parlamenti nõuetekohaselt lepingu laiendamiseks peetavate läbirääkimiste edenemisest; tuletab meelde, et leping sõlmiti enne ELi aluslepingute kohaldamise lõppu Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigis ning et kokkulepitud loeteludes on kaheksa Ühendkuningriigi toodet; nõuab tungivalt, et komisjon konsulteeriks liikmesriikidega ja asendaks need tooted ELi liikmesriikidest pärit toodetega võimalikult kiiresti pärast üleminekuperioodi lõppu;

5. tunneb heameelt sätte üle, mis võimaldab kaitstud geograafilise tähisega toodete tootjatel esitada taotluse otse käesoleva lepinguga ette nähtud ühiskomiteele, kui nende toode ei ole kantud algselt kokkulepitud loeteludesse ning kui nende toode saab pärast lepingu jõustumist kaitse; palub praegustel ja võimalikel huviühmadel, sealhulgas ELi kalandus- ja vesiviljelussektoril, seda sätet uurida;

6. märgib, et ELil on suur kaubandusbilansi puudujääk Hiinaga, kuid tuletab meelde, et põllumajanduslike toiduainete valdkonnas on ELil kaubandusbilansi ülejääk;

7. tuletab meelde, kui oluline on edendada ELi geograafiliste tähiste kaitse mudelit kui olulist vahendit registreeritud ELi toodete autentsuse ja ainulaadsete omaduste kaitsmiseks, mis on kasulik turundusvahend ärivõimaluste jaoks ja kultuuripärandi sümbol; tunnistab traditsiooniliste kvaliteetsete toiduainete rikkalikku Euroopa ja Hiina pärandit ning sellega seoses geograafiliste tähiste kaitse tähtsust; kutsub komisjoni, liikmesriike ja Hiina valitsust üles pühenduma selle pärandi kaitsmisele ja tagama selle tunnustamise mõlemas ühiskonnas, et hõlbustada asjaomaste toodete tuvastamist ja päritolu kaitset ning edendada kultuurivahetust ja avatust;

8. peab kahetsusväärseks asjaolu, et hoolimata lepingust tulenevast kaitsest ei saa teatavaid ELi geograafilisi tähiseid Hiina toiduainete impordistandardite tõttu Hiinasse eksportida; palub komisjonil jätkata dialoogi Hiinaga, et tunnustada ELi toiduohutusstandardeid, mis on ühed maailma kõrgeimad; kutsub Hiinat üles kõrvaldama põhjendamatud tõkked ELi põllumajanduslike toiduainete ekspordilt, tagama üldistes kaubandussuhetes vastastikkuse ning järgima, parandama, rangelt rakendama ja jõustama sanitaar- ja fütosanitaarstandardeid, et vältida kõlvatut konkurentsi;

Kolmapäev, 11. november 2020

9. kutsub Hiinat üles toetama ka olemasolevat mitmepoolset geograafiliste tähiste kaitse raamistikku, ühinedes Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) Lissaboni kokkuleppe ja Genfi redaktsiooniga, mis kehtivad alates 26. veebruarist 2020;

10. rõhutab geograafiliste tähiste tähtsust intellektuaalomandi õiguste laiemas raamistikus ja toodete võltsimise vastu tehtavates jõupingutustes; rõhutab, et leping peab tagama toodete intellektuaalomandi õiguste täieliku kaitse, et kaitsta kohaliku keskkonna, sealhulgas infrastruktuuri, tööhõive ja bioloogilise mitmekesisuse väärtust ja kvaliteeti, parandada regionaalarengut ning edendada jälgitavust, läbipaistvust ja tarbijate teavitamist;

11. tunneb sellega seoses heameelt intellektuaalomandi õiguste kaitset käsitlevate uute Hiina õigusaktide vastuvõtmise üle; kutsub komisjoni üles jälgima tähelepanelikult lepingu rakendamist ja palub leping kiirelt ratifitseerida; kutsub lisaks komisjoni üles jätkama koostööd Hiinaga, et teha edusamme ambitsioonikama lepingu rakendamiseks intellektuaalomandi õiguste valdkonnas, eesmärgiga laiendada ELi kaitstud geograafiliste tähiste loetelu; nõuab tungivalt, et komisjon jälgiks geograafiliste tähiste registreerimise protsessi Hiinas; palub komisjonil jätkata ELi ettevõtete toetamist intellektuaalomandi õiguste kasutajatoe kaudu; rõhutab lisaväärtust, mida annab nõuetekohase järelevalve ja jõustamise alane koostöö selliste asutustega nagu Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet;

12. märgib, et intellektuaalomandi õiguste kaitset ja jõustamist käsitleva viimase aruande kohaselt on üle 80 % ELis 2018. ja 2019. aastal konfiskeeritud võltsitud ja piraatkaupadest pärit Hiinast, mis tähendab ELi liikmesriikidele ligikaudu 60 miljardi euro suurust kahju; rõhutab, kui oluline on jätkuvalt range kontroll ja testimine kõigi imporditud toodete puhul, et avastada võltsitud ja pettusega seotud toiduaineid; tuletab seetõttu meelde vajadust tiheda ja tõhusa tollikoostöö järele ELi ja Hiina vahel, et tagada aus konkurents suurenenud kaubavoogude kontekstis ja vahendina võitluses võltsitud kaupade vastu;

13. rõhutab, kui oluline on lepingu sätete tõhus rakendamine ja nõuetekohane jõustamine turul; kordab, et Euroopa Parlament on kindlalt otsustanud jälgida ja kontrollida lepingu nõuetekohast kohaldamist; kutsub sellega seoses komisjoni üles teavitama Euroopa Parlamenti igal aastal lepingu rakendamisest alates esimesest aastast pärast selle jõustumist; väljendab heameelt uue kaubandusvaldkonna juhtiva järelevalveametniku ametisse nimetamise üle ja rõhutab tema otsustavat rolli kõnealuse lepingu täitmise jälgimisel ja parandamisel; kutsub kaubandusvaldkonna juhtivat järelevalveametnikku üles viivitamata reageerima, kui lepingut ei rakendata nõuetekohaselt;

14. tunneb muret mõju pärast, mida 14. veebruaril 2020 jõustunud Ameerika Ühendriikide ja Hiina vaheline majandus- ja kaubandusleping (nn USA ja Hiina esimese etapi kaubandusleping) võib avaldada ELi ja Hiina vahelisele geograafiliste tähiste lepingule, ning rõhutab, et seda tuleb rakendada mittediskrimineerival viisil, täielikus kooskõlas WTO eeskirjadega ning ilma, et see kahjustaks ELi ja Hiina geograafiliste tähiste lepingus võetud kohustuste täitmist; rõhutab, et EL peab tähelepanelikult jälgima ka teise 175 ELi geograafilise tähise loetelu rakendamist, pidades silmas võimalikke kattumisi USA ja Hiina esimese etapi kaubanduslepinguga; loodab, et Euroopa eksportijad saavad kohe kasu kaubandust hõlbustavatest meetmetest põllumajandusliku toidutööstuse sektoris;

15. väljendab sügavat muret paljude tõkete pärast, millega ELi ettevõtjad ja põllumajandustootjad Hiina turule pääsemisel ja seal tegutsemisel Hiina riigi juhitava süsteemi tõttu kokku puutuvad; on arvamusel, et ELi ja Hiina ettevõtjate vaheline aus konkurents tooks kaasa rohkem võimalusi ja suurema innovatsiooni, ja nõuab tungivalt, et komisjon jätkaks koostööd Hiina ametiasutustega nende tõkete kõrvaldamiseks;

16. rõhutab, et juba pikka aega on olnud vajadus võrdsete tingimuste järele ELi ja Hiina vahel kaubanduse ja investeeringute valdkonnas, pöörates erilist tähelepanu vastastikkusele turulepääsu, riigihangete ja finantsteenuste valdkonnas; nõuab tungivalt, et mõlemad pooled teeksid selles osas konstruktiivset koostööd, et viia ellu turupõhiseid reforme ja teha sisulisi edusamme, eelkõige seoses käimasolevate läbirääkimistega kahepoolse investeerimislepingu üle, aga ka seoses ettevõtete sotsiaalse vastutuse, kestliku arengu eesmärkide saavutamise ja kliimamuutuste vastase võitlusega kooskõlas Pariisi kokkuleppega; kordab oma üleskutset Hiinale liikuda edasi WTO ambitsioonika reformiga, sealhulgas tööstussubsiidiume käsitlevate põhjalike eeskirjadega; kordab oma muret Hiina riigiettevõtete turgu moonutavate tavade, sunniviisilise tehnosiirde ja andmete lokaliseerimise, tööstuse ülevõimsuse ja sellega seotud ekspordi dumpingu ning muude ebaausate kaubandustavade pärast; kordab vajadust parandada kahe- ja mitmepoolset koostööd kestliku arengu ja õiglase

kaubandussüsteemi nimel, edendades samal ajal sotsiaalseid ja keskkonnastandardeid, mis põhinevad rahvusvaheliste konventsioonide ja lepingute austamisel ja rakendamisel; on mures Hiina kehvade tulemuste pärast ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi valdkonnas; juhib tähelepanu läbipaistvuse puudumisele laevade ja kalalaevastike registreerimisel kogu maailmas ning rõhutab, et Hiina toetused selles valdkonnas tekitavad ELi kalandussektorile kõlvatut konkurentsi; kutsub Hiinat üles tegema kõik endast oleneva, et tugevdada ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi õigusraamistikku ja jõustada seda rangemalt;

17. tuletab meelde, et ELi ja Hiina ulatusliku investeerimislepingu üle peetavatel läbirääkimistel on vaja teha märkimisväärseid ja ambitsioonikaid edusamme, et lahendada praegune turu asümmeetria; rõhutab, kui oluline on lisada kaubandust ja säästvat arengut käsitlev ambitsioonikas peatükk, et kaitsta inimõigusi, sealhulgas tööõiguse põhireegleid, edendada kestlikku arengut ja võidelda kliimamuutuste vastu kooskõlas Pariisi kokkuleppega; rõhutab, et kõige alus on võrdsete tingimuste, vastastikkuse ja mittediskrimineeriva kohtlemise tagamine asjaomastele osapooltele ja nende äriringkondadele, kodanikele ja kodanikuühiskonnale; nõuab tungivalt, et osapooled suurendaksid läbipaistvust ja kehtestaksid parlamentaarse mõõtme ka lepingu rakendamise osas; toonitab, et ELi riigihangete turg on avatud Hiina ettevõtetele, sealhulgas riigiettevõtetele, samas kui Euroopa ettevõtetel on Hiina turgudel hankevõimalustele juurdepääsul sageli raskusi; kutsub komisjoni ja Hiinat üles tugevdama ELi ja Hiina koostööd keskkonnaeesmärkide saavutamiseks;

18. rõhutab, et ELi kaubandussuhted nõuavad harmoonilisi piirkondlikke suhteid Hiina ja tema naaberriikide vahel ning Hiina sõbralikku kooseksisteerimist kõigi territooriumidega, millel on Euroopaga olnud erisuhted; rõhutab, et Hiina poolne varasemate rahvusvaheliste kohustuste täielik austamine piirkonnas sillutab teed selle lepingu nõuetekohasele rakendamisele;

19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Hiina Rahvavabariigi valitsusele ja Hiina Rahvakongressile.